

HEROÏNE

IN

HOLLAND

Rottigheid genoeg!

Het heroïneprobleem zou heel wat minder groot zijn als het alleen maar een kwestie van verslaving was. Verslaafd is bijna iedereen wel ergens aan, al is het maar aan slagroomgebak, postzegels of nicotine. Een groot verschil tussen slagroom en heroïne is evenwel de prijs. Heroïne is voor een normaal werkend mens al niet te betalen, laat staan voor een niet-werkende jonge sloeber zonder vooruitzichten. Gevolg: heroïne leidt tot criminaliteit.

Het is dit aspect van het probleem waarover de meeste mensen zich de meeste zorgen maken.

Toch al zwaar belaste oude wijken (rotte huizen, rotte straten, rotte televisieontvangst) worden opgezadeld met een stukje bedradel dat ze er niet meer bij kunnen hebben. Tot keiharde criminaliteit in die oude wijken zelf heeft de heroïne nog niet geleid, wel tot keiharde angst, verscherpte tegenstellingen en minder

leefbaarheid. Die angst bestaat vaak niet alleen voor junkies en wat daar aan vasthangt. Meestal zit er meer achter. Het is zoals Bram en Freek zongen: angst voor de Chinezen in uw voortuin, voor de negers in uw dochter.

In zijn derde artikel in de reportagereeks Heroïne in Holland schrijft HANS MAAS vandaag niet over gebruikers, maar over de omwonenden. Hij noteerde meningen in de Rotterdamse wijk Het Oude Westen.

Actievoerders Oude Westen:

'Verslaafde van morgen dient zich al aan'

„Kotsziek word ik van al dat geschrijf over heroïne. Junkies voor en junkies na. De hele wereld maakt zich bezorgd over die klootzakkijs, maar niemand bekommert zich om ons. Niemand maakt zich er zorgen om dat wij er de hele dag tussen moeten leven, tussen die koleretroep”.

De oude man in de Gaffeldwarsstraat zit zich behoorlijk op te winden. „Wij worden al jarenlang overal mee opgescheept. Moet je kijken in de Schietbaanstraat. Vier Turkse theehuizen naast elkaar. Waar ze van moeten bestaan mag Joost weten. Tientallen van die duistere lokaaltjes zijn er al in de wijk. Ze verkopen misschien tien koppies thee op 'n dag, voor een kwartje per stuk. Dat kan dus nooit wat zijn. Maar toch stoppen er om de haverklap taxi's voor de deur. Het zullen wel hasjpalen zijn. We hebben hier in tien jaar tijds van alles binnen gekregen. Hasj, heroïne, prostitutie, gokken. Nee, het Oude Westen is het Oude Westen niet meer. Heel veel mensen zijn hier al met de balen in hun lijf vandaan gegaan”.

„In de buurtwinkel vertelt een vrouw dat er daags tevoren een jong meisje op het consultatiebureau is gebracht dat door de ratten gebeten was. „Zover is de zaak hier al verloederd”, zegt ze.

„Ander symptoom van die verloederdheid: de heroïnehandel. Vanuit een aantal scheefgezakte kroegen en pandjes (vooral in de Josephlaan) vindt de afzet aan de verslaafden plaats. Het Kruiskadekwartier heeft voor een groot deel de rol van Katendrecht overgenomen en is het afhaaladres geworden voor stad en omgeving. Geen enkele Oude-Westenaar is blij met deze ontwikkeling. Door de wijk gaan veel verhalen over het heroïne-wereldje. In de meeste van die verhalen overheersen de woorden „deporteren, dumpen, droppen en doodschieten”.

Veel te link

„Een man in de Mariastraat: „Tering zeg. M'n vrouw wil 's avonds niet eens de hond meer uitlaten. Moet je kijken, een bquvier nota bene. Maar niks hoor, ze gaat verdomd niet meer de straat op. Veel te link hier, met al die criminelen”.

„Veel van de verhalen blijken bij nadere oriëntatie mede gestalte te hebben gekregen dankzij fantasie, overdrijving en angst. De criminaliteit is niet veel groter of kleiner dan elders in de stad.

„Of zoals een lid van de actiegroep Het Oude Westen zegt: „Een junk steelt niet naast de deur”. Die zoekt een andere wijk op. Wat niet wegneemt dat we hier wel last van ze hebben. Er ontstaan allerlei rare toestanden op trappenhuisen. Wie wil er nu onder of boven een junkhol wonen?”

„Je krijgt gekke dingen zoals laatst bij de supermarkt, waar een jongen op eens tegen een bejaarde vrouw zei: geef hier dat gouden ringetje. Gelukkig stonden er andere mensen in de buurt, zodat het niet doorging, maar het mens raakte toch flink overstuur”.

„De actiegroep is om begrijpelijke redenen altijd zeer omzichtig, huiverig bijna, met het heroïneprobleem omgesprongen. Men wil er niet mee naar buiten treden, omdat men beseft dat gevaarlijke vooroordelen gemakkelijk aangewakkerd kunnen worden.

„In de wijk heeft dat tot een behoorlijke afname van de populariteit van de actiegroep geleid. Van verschillende mensen

hoorde ik uitlatingen als: „In die actiegroep zitten alleen nog maar angsthazen. Ze zijn doodsbenuwd iets verkeerd te zeggen, anders krijgen ze een steen door de ruit”.

En: „Vroeger was het allemaal vrijwilligerswerk met die actiegroep. Toen luidde de noodklok en ging iedereen de straat op. Nu zitten er veel mensen met een vast baantje in. Die kunnen niet zo gemakkelijk hardop zeggen dat het een kankerzooi geworden is in de wijk, dat de leefbaarheid zo lang zij bezig zijn hard is achteruit gegaan. Niet dat ze daar direct schuld aan hebben, maar het heeft allemaal wat teveel met politiek te maken gekregen, nietwaar”.

„Toch willen tien mensen van de actiegroep wel praten, als er maar geen namen genoemd worden. Een van hen zegt: „De wijkbewoners denken dat wij niks aan het heroïneprobleem doen. Dat misverstand moet de wereld uit. Wij hebben wel degelijk wat gedaan. Wij hebben tegengehouden dat de opvang van de verslaafden in de wijk zou plaatsvinden. En wij hebben tegengehouden dat de methadonbus in de wijk zelf zou komen te staan”.

Binnen de actiegroep blijken de opvattingen verdeeld te zijn. Er zijn mensen die vinden dat er veel harder opgetreden moet worden. Anderen wijzen erop dat razzia's waarschijnlijk al

leen maar leiden tot verharding en tot verplaatsing van het probleem.

„Wel is men het erover eens dat de heroïne veel meer dan alleen maar de verslaving van een groep mensen tot gevolg heeft.

Een actiegroep lid: „Er gaan verhalen door de wijk. Sommige verhalen gaan wel 600 keer door de wijk. Als iemand een portemonnee op lijn één is kwijtgeraakt hoor je dat nog wekelang. De zaak ligt hypergevoelig. Door al die verhalen komt er angst, steeds meer angst. Het gevolg is dat elke buitenlander gewantrouwd wordt. We hebben het hier meegemaakt dat een Hollander trubbels zocht met een groepje Surinamers. Politie erbij en hup, de Surinamers konden mee naar het bureau.

„We moeten echt ontzettend oppassen dat hier niet net zulke toestanden als in Amsterdam ontstaan. Het gebeurt al te gemakkelijk dat alle gekleurde wijkbewoners op een hoop geveegd worden. Je ziet nu dat iedereen de vinger op de zwarten legt. De blanke verslaafden glippen er tussendoor, hoewel dat er meer zijn”.

Het pessimisme over mogelijke oplossingen van het heroïneprobleem is groot. Men ziet eerder dat de inktvlek zich uitbreidt.

„Van oudsher was het zo dat de blanke jongens in de wijk

ver van die heroïne-scene wegbleven. Maar de laatste tijd zien we dat ze toetreden. Net als jongens van de tweede generatie gastarbeiders, en jonge Zuidmolukkers. Je ziet nu al wie de verslaafden van morgen zullen zijn: de jongeren die zonder goed onderwijs en uitzicht op werk opgroeien”.

De opmerking van politie-commissaris Blaauw, dat alle heroïnebars in het Oude Westen gesloten moeten worden, is in het Oude Westen met het nodige wantrouwen ontvangen. „Hij praat de mensen naar de mond. Er zal niets van die sluiting terecht komen. Als je de ene tent sluit gaat de andere weer open. Dit soort uitspraken is typerend voor het beleid van de Rotterdamse politie. Men wacht tot het weer eens uit de klauw dreigt te lopen en doet dan ergens een invalletje of een ferme uitspraak. Kortom: meer een aanpak zoals je van de brandweer zou verwachten”.

„Nee, wij zijn somber. Het ergste is nog dat al dat gelazer met de heroïne de stadsvernieuwing bedreigt. Als er scherpe tegenstellingen door een wijk lopen kan er ook geen sprake zijn van een eensgezinde aanpak van de stadsvernieuwing. Op de Kruiskade zien we de speculanten al volop bezig. Pandjes gaan weg voor miljoenen. Straks staat het daar vol met sex- en gokhuizen”.



Inval van de politie in een heroïnepand op de hoek van de Kruiskade.

'Burgeragenten dragen politiedas'

„Moet je nou 's effe goed naar me luisteren. Ik ben al zeventien jaar winkelier op de West-Kruiskade en alles bij elkaar is er twee keer bij me ingebroken. Meer niet. Eén keer door een dronken matroos, die midden in de nacht een drol kwam draaien bij mij in de zaak. De tweede keer door iemand die waarschijnlijk van plan was het kelnervak in te gaan. Hij had tenminste zeven zwarte broeken gepast voordat hij er met de achtste vandoor ging.”

Nee meneer, al die verhalen over inbraken, berovingen, moord en doodslag op de West-Kruiskade zijn zwaar overdreven. In die wijk gebeurt niks meer dan ergens anders. Ik ben nog steeds hartstikke verliefd op het wijk.”

Kruiskade

Leo Hallensleben, eigenaar van een winkel met de wat pretentieuze naam EUROMODE, spreekt als elke Oude Westenaar niet over 'de' wijk, maar over 'het' wijk. Zijn toon is enthousiast. Elke halve vraag is voldoende voor minstens tien antwoorden. Hij heeft sterk de neiging tekenmale af te glijden naar de onderwerpen 'vrije trambaan' en 'lulfelplan'. Maar eigenlijk hebben we het daar niet zozeer over.

Ons gespreksonderwerp luidt: hoe veranderde de Kruiskade in de Kroeskade? Wat is er waar van de verhalen dat de winkeliers in dit stukje Rotterdam voortdurend geïntimideerd en bestolen worden door de junks van overzee? Verhalen die bij tijd en wijle gestimuleerd worden door de supersnelle Rotterdamse politie-commissaris Blaauw himself.

Leo Hallensleben: „Allemaal sensatie. Altijd maar wordt er negatief gepraat over de Kruiskade. Noot eens iets positiefs. Terwijl er toch zoveel



Leo Hallensleben: „Ik ben niet bang.”

leuke dingen te melden zijn. Neem de kraakactie van de actiegroep Het Oude Westen. Neem de samenwerking in de commissie vrije trambaan...”

Schuld

Voorzichtig werp ik op dat zonder vrije trambaan de RET nooit langs al die dubbelgeparkeerde sleefen van de heroïne-dealers komt. Waarop hij zegt: „Ach wat, die zwarten krijgen overal de schuld van. Maar zo

is het echt niet hoor. Iedereen staat hier dubbel geparkeerd. Alleen vallen de auto's van die Surinaamse jongens wat meer op. Daar zitten wat van die witte dingen aan.

Nee, breek me de bek niet open over het parkeren. De parkeerwachters zien we hier maar een half uur in de week.

„Dat is maandagmorgen vroeg, dan komen ze even de wekkertjes van de meters op-

winden. Voor de rest zie je ze niet. Ik zet al een half jaar lang ongestraft mijn wagen voor de deur hier. Niet te geloven.”

Maar hoe zit het nou met die verhalen over de criminaliteit van de junkies? Die komen toch ergens vandaan?

Leo Hallensleben: „Angst meneer, alleen maar angst. Kijk, ik ben niet bang. Als ze bij mij een overhemd pikken ga ik er achteraan. En als ik

hem dan te pakken krijg, sla ik hem nog voor zijn muil ook.”

Maar er zijn te veel winkeliers, die een doodenkel jong verkoopstertje in hun zaak zetten. Dat is goedkoop, nietwaar. Ze vinden een goeie alarminstallatie ook te duur. Ze willen niet samenwerken met andere winkeliers, zelfs niet als ze zelf te armetij zijn om twee passen achter een jasjesdief aan te gaan. Kijk, tegen die lui zeg ik natuurlijk: laat jij dan je hersens maar inslaan.

Kriebels

Maar goed, dan nog gebeurt er niet zoveel hoor. Een en hetzelfde verhaal over een beroving wordt honderd keer verteld. Sommige winkeliers doen keihard mee aan die opnaaij. Bang, bang, bang, iedereen is bang. De junkies zijn bang om gepakt te worden. De winkeliers zijn bang om bestolen te worden. Ik voel dat wel aan hoor. Ik heb zelf ook wel eens zo'n snuiter binnen gehad. Die zei dat ie nog honderd gulden van me kreeg. Als ik niet gelijk over de brug kwam zou ik maandagmorgen wel eens een onaangename verrassing kunnen aantreffen.

Ik zei tegen die gozer: weet je wat je doet jongen, ga jij nou eerst 's effe lekker slapen, want je bent veel te stoned joh. Als je roes uitgeslapen hebt, moet je nog maar 's terugkomen. Misschien dat ik me dan meer herinner van die honderd piek. Nou; hij af. Maar toch hé, in het weekend zat ik niet lekker. Had ik behoorlijk de kriebels in mijn maag. Ben ik toch twee keer langs de zaak gereden om te kijken of alles nog in orde was.”

Ik vraag hem of het waar is wat Blaauw beweert, namelijk dat er wel signalen uit het Oude Westen over diefstallen

zijn, maar dat er nooit aangitend gedaan worden.

Hij zegt: „Ach, het kost zo allezeus veel tijd om aangifte te doen. Bovendien, het laatste half jaar zijn er bijna geen winkeldiefstallen geweest. Of dat nu iets te maken heeft met het feit dat de politie de laatste tijd in burger surveilleert, weet ik niet. Zoveel zal dat er nu ook weer niet mee te maken hebben. Die jongens lopen in burger, maar hebben nog wel hun blauwe politiedas om. Dat valt mij als kledingman natuurlijk gelijk op.”

Maar reken maar niet dat dat alleen mij opvalt. Die junkies hebben het ook heus wel door als er een stille aankomt. Ze noemen dat dan preventief surveilleren. Er worden geen zakken gerold waar een agent bij staat. Nee, dank je feestelijk, maar wel tien meter verderop natuurlijk.”

Voorzitter

Leo Hallensleben is voorzitter van de winkeliersvereniging West-Kruiskade. In die hoedanigheid heeft hij nog wel eens geprobeerd iets van een overleg met de politie tot stand te brengen.

„De eerste keer zat ik met Blaauw zelf te praten. De tweede keer met de hoofdinspecteur. De derde keer zat ik de hele middag te klootzakken met een brigadier die alles zou doorgeven, zei-ie. Nee, naar het bureau ga ik maar niet meer toe. Wel hebben we nog goed contact met twee wijkagenten. Die jongens durven nog wel eens de Moulin Rouge binnen te gaan, dat ouwe teringkrot, dat van mij morgen met brandbommen de lucht in mag. Ze pakken dan jongens die meer dan zoveel gram bij zich hebben. Maar voordat zij klaar zijn met het schrijven van hun rapportje zijn die gasten al weer op vrije voeten gesteld.”